

Kur'an ve Kadın Sempozyumu

Yayın No : 571

Yayıncı Sertifika No: 15402

ISBN: 978-975-389-765-5

13.06.Y.0005.575

© Bütün Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.

1. Baskı, Haziran 2013, Ankara, 1.000 Adet

İLK SAY Kurulu'nun 19.03.2013 tarih ve 29 sayılı kararıyla uygun görülmüş ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti'nin 03.04.2013 tarih ve 1456 -23-a sayılı kararıyla basılmıştır.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Alinteri Bulvarı 1256 Sokak No:11

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312. 354 91 31 (pbx) Faks:354 91 32

e-posta: tdvyayin@diyanetvakfi.org.tr

**TÜRKİYE DİYANET VAKFI
KADIN FAALİYETLERİ
MERKEZİ**

**KUR'ÂN VE KADIN
SEMPOZYUMU**

4 - 5 Haziran 2010

ANKARA

“Bu kitapta yer alan tebliğlerin bilimsel ve yasal sorumluluğu müelliflerine aittir.”

İÇİNDEKİLER

AÇILIŞ	9
Güldal AKŞİT	9
Ayşe SUCU	14
Prof. Dr. Şerafettin GÖLCÜK	18
Süleyman Necati AKÇEŞME	21
Açılış Konuşması:	
Prof. Dr. Mehmet Sait HATİPOĞLU	22
I. OTURUM	33
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Beyza BİLGİN	33
Tebliğler:	
DOĞU KÜLTÜRLERİNDE VE ESKİ TÜRK KÜLTÜRÜNDE KADIN	
Doç. Dr. Mualla KAVUNCU	37
YAHUDİLİK'TE KADIN ALGISI	
Dr. Asife ÜNAL	48
HIRİSTİYANLIK'TA KADIN ALGISI	
Prof. Dr. Ömer Faruk HARMAN	56
CÂHİLİYE DEVRİNDE KADIN ALGISI	
Prof. Dr. Rıza SAVAŞ	71
Müzakereler:	
Dr. Sevim CAN	81
Doç. Dr. Mustafa SİNANOĞLU	85
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ	90
II. OTURUM	101
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Şaban Ali DÜZGÜN	101
Tebliğler:	
KADIN-ERKEK EŞİTLİĞİ BAĞLAMINDA TEFSİRLERE ELEŞTİREL BİR	
YAKLAŞIM	
Doç. Dr. İbrahim KARSLI	103
FEMİNİST TEOLOJİ AÇISINDAN KUR'ÂN'DA KADIN TİPOLOJİSİ	
Doç. Dr. Aliye ÇINAR	127
KUR'ÂN'DA ÜÇ KADIN: HAVVÂ, MERYEM, SEBE MELİKESİ	
Dr. Hafsa Fidan VİDİNLİ	151

Müzakereler:	
Doç. Dr. Mahmut AY.....	167
Mine CORAL.....	176
Halis ALBAYRAK.....	180
Yrd. Doç. Dr. Zeynep GEMUHLUOĞLU	185
III. OTURUM	189
Oturum Başkanı: Prof. Dr. M. Saim YEPREM.....	189
Tebliğler:	
HAK'TAN GELEN DOSTLUK KÜLTÜRÜ	
Prof. Dr. Yurdagül MEHMEDOĞLU.....	194
KADIN ROLLERİNE KUR'ÂN'IN DEĞERLER SİSTEMİNİN	
KAYNAKLIĞI	
Prof. Dr. Şaban Ali DÜZGÜN	203
KUR'ÂN'A GÖRE İNSANIN TEMEL SORUMLULUĞU: DİNLEMELİK VE	
SÖZÜN EN GÜZELİNE UYMAK	
Doç. Dr. Hülya ALPER	219
Müzakereler:	
Remziye EGE.....	230
Doç. Dr. Hatice Kelpetin ARPAGUŞ.....	231
IV. OTURUM	235
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Aliye Mavili AKTAŞ.....	235
Tebliğler:	
AİLE PERSPEKTİFİNDE KADIN SORUNLARI	
Doç. Dr. Ayşen GÜRCAN.....	237
KADIN SORUNLARI BAĞLAMINDA KADIN FAALİYETLERİ	
MERKEZİNİN KONUMU, BEKLENTİLER VE SORUMLULUKLAR	
Ayşe SUCU	248
KADIN HAKLARININ GÜÇLENDİRİLMESİ ÇALIŞMALARI	
Leyla COŞKUN	266
Müzakereler:	
Doç. Dr. Kâmile Oya PAKER	284
Nebiye KONUK	285
V. OTURUM	289
Oturum Başkanı: Prof. Dr. M. Saim YEPREM.....	289
Tebliğler:	
KUR'ÂN VE SÜNNETİN KADINA BAKIŞI	
Prof. Dr. Ali Osman ATEŞ	291

ÂDETLERİN ÂYETLEŞMESİNDEN ÂYETLERİN ÂDETLEŞMESİNE	
F. Asiye Şenat KAZANCI.....	322
EŞLER ARASI İLİŞKİDE KUR'ÂN'IN ORTAYA KOYDUĞU BAZI TEMEL İLKELER	
Dr. Ülfet GÖRGÜLÜ	331
Müzakereler:	
Bedriye YILMAZ.....	351
Dr. Hidayet ŞEFKATLİ TUKSAL.	354
Hatice GÖRMEZ	359
DEĞERLENDİRME OTURUMU	
Oturum Başkanı: Prof. Dr. M. Saim YEPREM.....	361
Konuşmacılar:	
Prof. Dr. Beyza BİLGİN	363
Prof. Dr. Aliye Mavili AKTAŞ	368
Prof. Dr. Yakın ERTÜRK	373

AÇILIŞ

VİLDAN KARABULUT- Sayın Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürüm, Türkiye Diyanet Vakfı'nın Sayın Mütevelli Heyet Üyeleri, Sayın Kaymakamım, Büyükelçilerimizin Değerli Eşleri, Saygıdeğer Hocalarım, Siyasî Parti Temsilcileri, Sivil Toplum Kuruluşlarının Değerli Temsilcileri, Sayın Başkanım, Kıymetli Arkadaşlarım, Değerli Misafirler; hoş geldiniz efendim.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Faaliyetleri Merkezimizin düzenlediği “Kur'an ve Kadın” konulu sempozyumumuza şereflerinizi için teşekkür ediyor, sizleri saygıyla selamlıyorum efendim.

Değerli misafirler, programımıza başlamadan önce sizleri Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silâh arkadaşları ile şehitlerimiz, özellikle birkaç gün önce İskenderun'da şehit olan vatan evlâtlarımız anısına saygı duruşuna, daha sonra İstiklâl Marşımızı söylemeye davet ediyorum efendim.

Saygıdeğer hanımefendiler, beyefendiler; ben açılış konuşmasını yapmadan önce, mazeretleri nedeniyle, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir programa katılacakları için Sayın Kadın ve Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanımızı konuşmalarını yapmak üzere davet ediyorum efendim.

GÜLDAL AKŞİT

(TBMM Kadın ve Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı)

Sayın Taylan, Sayın Genel Müdürümüz, Ankara Müftümüz, Mütevelli Heyet Üyeleri, Değerli Hocalarım, Sivil Toplum Kuruluşu Temsilcileri, Hanımefendiler, Beyefendiler, TDV Kadın Kollarının Değerli Başkanı; öncelikle böyle anlamlı bir konu başlığında yapılan panelde

sizlerle birlikte burada bulunmaktan duyduğum mutluluğu ifade etmek istiyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz evvel değerli hocalarıma da aynı şeyi ifade ettim, dedim ki: İnsan böyle bir konuda, yani Kur'an'daki kadın konusu hakkında haddini bilmeli. Tabii ki, kadın deyince hemen bizimle ilintilendiriyorlar görev itibarıyla, bugüne kadar yaptığımız çalışmalar itibarıyla ama "İslâmiyet'te Kadın", "Kur'an'da Kadın" dediğimiz zaman biraz daha farklı bir ilmî bilgi gerekiyor. Onun için, ben haddimi aşmayacağımı düşünerek birkaç söz söylemek istiyorum, açılışı yapmak istiyorum.

Aslında bu toplantıyı sonuna kadar izlemeyi çok arzu ederdim çünkü gerçekten benim de bilgileneceğim, benim de öğreneceğim çok şey olduğuna inanıyorum ama Sayın Genel Müdürümüz çok güzel bir şey söyledi, dedi ki: "Biz bunu kitap olarak bastıracağız, CD haline getireceğiz." Ben, en azından oradan tamamını görmek, öğrenmek, bilgilenmek imkânına sahip olacağım için mutluyum. Aranızdan ayrılmak zorunda kalacağım konuşmadan sonra, aslında hiçbir yerde yapmadığım bir şeyi yapmış olacağım. En sevmediğim şeydir, konuşmayı bitirip direkt salondan çıkmak ama maalesef bugün yanlış bir irtibatlanma olduğu için komisyon toplantımız var saat 10.30'da ve ben başkanlık etmek zorundayım. Dolayısıyla, sizin affınıza sığınarak sizlere hitap edeceğim ve ondan sonrasında da izninizle aranızdan ayrılacağım. Bir başka toplantıda inşallah bir arada olmak kaydıyla.

Değerli katılımcılar, İslâm'da insan olmaları bakımından, erkek ile kadın arasında herhangi bir ayrımın söz konusu olmadığını görüyoruz. Bunu, değerli ilim adamları bu şekilde yorumluyorlar. Her ikisi de eşit derecede Yüce Allah'ın emir ve yasaklarına muhataptır; kadın da, erkek de. Erkek olsun, kadın olsun, bütün insanlar yeryüzünü imar etmek ve orada Allah'a kulluk etmekle yükümlüdürler.

İslâm'da insanlık ve Allah'a kulluk bakımından kadın ile erkek arasında bir fark bulunmadığı gibi, temel hak ve sorumluluklar açısından da kadın-erkek ayrımı bulunmamaktadır. Dinimizde erkeğe tanınan temel hak ve hürriyetler, aynı derecede kadına da tanınmıştır. Buna göre, yaşama, maddi ve mânevî varlığını koruma ve geliştirme, kişi hürriyeti ve güvenliği, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyeti, mülkiyet ve tasarruf hakkı, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak